

— Хе, помните ли, тогава Господь даде голѣмо, незапомнено плодородие. Тая година жънахме до голѣма Богородица, а вършихме чакъ до Димитровденъ. Не бѣше на добро. На другата година дойдоха братята българи, пийнаха си малко винце и си отидоха, като повлѣкоха и насъ. Имаше единъ капитанъ, забравихъ му името, ходѣше съ накривена шапка и напето дрънкаше сабята си. Заведохъ го въ зимника и му наточихъ паница вино. Той пие, като жаденъ, а азъ му думамъ: — Капитане, нашата земя е благословена земя. Пъпътъ на земята е тука, въ нашата Тракия . . . А той си бърше чернитѣ мустачки и ми отговаря: — Право казвашъ, дѣдо! Щомъ се свърши войната и азъ ще се преселя въ вашитѣ мѣста . . . А то, какво излѣзе — вмѣсто той да се пресели, ние се преселихме и всичко се провали съ главата надолу.

Стариятъ Мискепъ веднага подхвана:

— Свърши се тя и още какъ се свърши — никакви ни нѣма. Още ги гледамъ предъ очитѣ си. Десетъ купена, като десетъ гиздави невѣсти, съ нанизи и сачацѣ оставихъ наредени на хармана, когато ни подгониха. Да бѣха рожби, щѣхъ да ги прегърна и понеса на ржце. А то имане, тежко имане! То тежи на мѣстото си — ти отивашъ при него, то при тебе не идва. Речешъ ли да се върнешъ, да го подиришъ, нѣма да те пуснатъ. Тука сме дето се казва свободни, ходимъ си, кждето си искаме, а пъкъ сме, като въ затворъ. Не те пущатъ да минешъ границата, да видишъ имота си, кжщата . . .

Разговорътъ стана общъ. Всѣки бързаше да спомни нѣщо отъ миналото, да го сравни съ сегашното и да въздъхне отъ мъжа. Въ кръчмата настѣпи